

Formularz opisu przedmiotu (formularz sylabusu)

A. Informacje ogólne

Nazwa pola		Treść
Nazwa przedmiotu		Historia filozofii starożytnej i średniowiecznej
Jednostka prowadząca		
Jednostka, dla której przedmiot jest oferowany		
Kod przedmiotu		
Kod ERASMUS		
Przyporządkowanie do grupy przedmiotów		
Cykl dydaktyczny, w którym przedmiot jest realizowany		
Skrócony opis przedmiotu		Celem zajęć jest ukazanie bogactwa i różnorodności myśli filozoficznej starożytności i średniowiecza oraz jej znaczenia dla rozwoju filozofii w następujących stuleciach. W ramach filozofii starożytnej zostanie omówiona filozofia Platona i Arystotelesa, osiągnięcia szkół hellenistycznych i neoplatonizmu. Filozofia średniowieczna obejmie filozofię patrystyczną, wczesny średniowieczny neoplatonizm, scholastyczne koncepcje uniwersaliów, główne doktryny filozoficzne XIII i XIV wieku oraz czternastowieczny mistycyzm.
Forma(y)/typ(y) zajęć		Wykład/konwersatorium
Pełny opis przedmiotu		Celem zajęć jest zaznajomienie studentów ze specyfiką i znaczeniem antycznych i średniowiecznych systemów filozoficznych. Ukazane zatem zostaną centralne idee filozoficzne typowe dla myśli greckiej i łacińskiej, przemiany ich sensu w kolejnych okresach oraz ich związki z głównymi kategoriami kultury greckiej, rzymskiej i średniowiecznej. W ramach kursu zajmiemy się systematyczną filozofią Platona i Arystotelesa, szkołami hellenistycznymi (stoicy, epikurejczycy, sceptycy) oraz ujęciami synkretycznymi (Filon z Aleksandrii i neoplatonizm), filozofią patrystyczną (apologeci, gnostycy, Orygenes, Augustyn), wczesnym średniowiecznym neoplatonizmem (Boecjusz, Pseudo-Dionizy Areopagita), wczesną scholastyką (Anzelm z Canterbury), średniowiecznymi koncepcjami uniwersaliów (realizm, nominalizm, conceptualizm), średniowiecznymi arabskimi i żydowskimi źródłami filozofii łacińskiej (Awicenna, Awerroes, Awicebron, Mojżesz Maimonides), głównymi doktrynami filozoficznymi XIII wieku (Robert Grosseteste, Bonawentura, Siger z Brabancji, Tomasz z Akwinu), kierunkami czternastowiecznymi (Jan Duns Szkot i Wilhelm Ockham) oraz spekulatywnym mistycyzmem Mistrza Eckharta.
Wymagania wstępne	Wymagania formalne	
	Założenia wstępne	
Efekty uczenia się		<p>Wiedza:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Student zna koncepcje głównych antycznych i średniowiecznych filozofów – zna i rozumie historyczny charakter kształtowania się idei filozoficznych – zna ogólne zależności między kształtowaniem się idei filozoficznych a zmianami w kulturze i w społeczeństwie <p>Umiejętności:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Student przytacza główne tezy badanych wypowiedzi z zakresu filozofii starożytnej i średniowiecznej

	<p>– rekonstruuje różnego rodzaju argumentacje</p> <p>Kompetencje społeczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Student posiada umiejętność samodzielnego myślenia - umiejętność prowadzenia dyskusji <p>– ma świadomość znaczenia europejskiego dziedzictwa filozoficznego i refleksji filozoficznej dla kształtowania się więzi społecznych</p>
Punkty ECTS	
Metody i kryteria oceniania	Obecność, aktywny udział w zajęciach oraz końcowy egzamin ustny na koniec roku akademickiego
Sposób zaliczenia	egzamin
Rodzaj przedmiotu	
Sposób realizacji przedmiotu	W sali
Język wykładowy	polski
Literatura	<p>Teksty źródłowe:</p> <p>Platon: Fedon, Fajdros, Uczta, Państwo (ks. VI-VII), Timajos, List VII; Arystoteles: Metafizyka (ks. IV, VI-IX, XII), O duszy (ks.II-III), Sekstus Empiryk, Zarysy Pirrońskie (ks. I); Epiktet, Encheiridion (ks. I); Marek Aureliusz, Rozmyślania; Epikur, List do Menejkeusa, List do Herodota; Filon z Aleksandrii, O stworzeniu świata; Plotyn, Enneady, I; VI, 8-9.</p> <p>M. Michalski, Antologia literatury patrystycznej; Orygenes, O zasadach (ks. I, rozdz. I, II, IV-VIII, ks. II, rozdz. I-III); Augustyn, Solilokwia; Wyznania (ks. X-XIII); Państwo Boże, ks. XIV, rozdz. 28, ks. XIX; Boecjusz, O pocieszeniu, jakie daje filozofia; Pseudo-Dionizy Areopagita, Imiona Boskie; Teologia mistyczna; Anzelm z Canterbury, Monologion, Proslogion; Abelard, Przedmowa do Tak i Nie, Robert Grosseteste, O świetle; Bonawentura, Droga duszy do Boga; Tomasz z Akwinu, O bycie i istocie; Traktat o Bogu, kwestie 1-2 i 5, Traktat o człowieku, kwestie 75–76; Jan Duns Szkot, wybór pism; Eckhart, Kazania: 2,12, 16, 16b, 21, 26, 28, 32, 40 i 42; Wilhelm Ockham, wybór pism.</p> <p>Opracowania historyczno-filozoficzne:</p> <p>F. Copleston, Historia filozofii, t. II-III; E. Gilson, Historia filozofii chrześcijańskiej w wiekach średnich; R. Heinzmann, Filozofia średniowiecza; A. Krokiewicz, Zarys filozofii greckiej; Z. Kuksewicz, Zarys filozofii średniowiecznej, t.I i II; J. Legowicz, Historia filozofii średniowiecznej Europy zachodniej; G. Reale, Historia filozofii starożytnej; S. Swieżawski, Dzieje europejskiej filozofii klasycznej; Wszystko to ze zdziwienia. Antologia średniowiecznych tekstów filozoficznych z XII, XIII, XIV w. (red. M. Frankowska-Terlecka, K. Krauze-Błachowicz, E. Jung-Palczewska).</p> <p>Literatura uzupełniająca:</p> <p>Starożytność:</p>

	<p>Albert K., O platońskim pojęciu filozofii; Gogon O., Główne problemy filozofii starożytnej; Hadot P., Czym jest filozofia starożytna; Hadot P., Filozofia jako ćwiczenie duchowe; Krokiewicz A., Studia orfickie, moralność Homera i etyka Hezjoda; Jaeger W., Paideia; Kubiak Z., Literatura Greków i Rzymian; Kubiak Z., Mitologia Greków i Rzymian; Lloyd G. E. R., Nauka grecka, t. I i II; Lengauer W., Religijność starożytnych Greków; Vernant J. P., Źródła myśli greckiej;</p> <p>Średniowiecze:</p> <p>Crombie A. C., Nauka średniowieczna i początki nauki nowożytnej; Dawson Ch., Szkice o kulturze średniowiecznej; Domański J., Metamorfozy pojęcia filozofii; Genicot L., Powstaje nowy świat; Le Goff J., Kultura średniowiecznej Europy; Guriewicz A., Kategorie kultury średniowiecznej; Kelly J. N. D., Początki doktryny chrześcijańskiej; Louth A., Początki mistyki chrześcijańskiej; Quispel G., Gnoza; Świeżawski S., Człowiek średniowieczny.</p>
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	
Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu	
Prowadzący zajęcia	Dr Adam Górniak
Uwagi	

B. Informacje szczegółowe

Nazwa pola	Treść
Imię i nazwisko wykładowcy (prowadzącego zajęcia/grupę zajęciową)	Adam Górniak
Stopień/tytuł naukowy	dr
Forma dydaktyczna zajęć	Wykład/konwersatorium
Efekty uczenia się zdefiniowane dla danej formy dydaktycznej zajęć w ramach przedmiotu	<p>Wiedza:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Student zna koncepcje głównych antycznych i średniowiecznych filozofów – zna i rozumie historyczny charakter kształtowania się idei filozoficznych – zna ogólne zależności między kształtowaniem się idei filozoficznych a zmianami w kulturze i w społeczeństwie <p>Umiejętności:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Student przytacza główne tezy badanych wypowiedzi z zakresu filozofii starożytnej i średniowiecznej – rekonstruuje różnego rodzaju argumentacje <p>Kompetencje społeczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Student posiada umiejętność samodzielnego myślenia - umiejętność prowadzenia dyskusji – ma świadomość znaczenia europejskiego dziedzictwa filozoficznego i refleksji filozoficznej dla kształtowania się więzi społecznych

Metody i kryteria oceniania dla danej formy dydaktycznej zajęć w ramach przedmiotu*	Obecność, aktywny udział w zajęciach oraz końcowy egzamin ustny na koniec roku akademickiego
Sposób zaliczenia dla danej formy dydaktycznej zajęć w ramach przedmiotu	egzamin
Zakres tematów	Platonizm i arystotelizm w starożytności i średniowieczu.
Metody dydaktyczne	Wykład oraz analiza i dyskusja wokół klasycznych tekstów filozoficznych.
Literatura	<p>Teksty źródłowe:</p> <p>Platon: Fedon, Fajdros, Uczta, Państwo (ks. VI-VII), Timajos, List VII; Arystoteles: Metafizyka (ks. IV, VI-IX, XII), O duszy (ks. II-III), Sekstus Empiryk, Zarysy Pirrońskie (ks. I); Epiktet, Encheiridion (ks. I); Marek Aureliusz, Rozmyślenia; Epikur, List do Menejkeusa, List do Herodota; Filon z Aleksandrii, O stworzeniu świata; Plotyn, Enneady, I; VI, 8-9.</p> <p>M. Michalski, Antologia literatury patrystycznej; Orygenes, O zasadach (ks. I, rozdz. I, II, IV-VIII, ks. II, rozdz. I-III); Augustyn, Soliloquia; Wyznania (ks. X-XIII); Państwo Boże, ks. XIV, rozdz. 28, ks. XIX; Boecjusz, O pocieszeniu, jakie daje filozofia; Pseudo-Dionizy Areopagita, Imiona Boskie; Teologia mistyczna; Anzelm z Canterbury, Monologion, Proslogion; Abelard, Przedmowa do Tak i Nie, Robert Grosseteste, O świetle; Bonawentura, Droga duszy do Boga; Tomasz z Akwinu, O bycie i istocie; Traktat o Bogu, kwestie 1-2 i 5, Traktat o człowieku, kwestie 75-76; Jan Duns Szkot, wybór pism; Eckhart, Kazania: 2, 12, 16, 16b, 21, 26, 28, 32, 40 i 42; Wilhelm Ockham, wybór pism.</p> <p>Opracowania historyczno-filozoficzne:</p> <p>F. Copleston, Historia filozofii, t. II-III; E. Gilson, Historia filozofii chrześcijańskiej w wiekach średnich; R. Heinzmann, Filozofia średniowiecza; A. Krokiewicz, Zarys filozofii greckiej; Z. Kukiewicz, Zarys filozofii średniowiecznej, t. I i II; J. Legowicz, Historia filozofii średniowiecznej Europy zachodniej; G. Reale, Historia filozofii starożytnej; S. Swieżawski, Dzieje europejskiej filozofii klasycznej; Wszystko to ze zdziwienia. Antologia średniowiecznych tekstów filozoficznych z XII, XIII, XIV w. (red. M. Frankowska-Terlecka, K. Krauze-Błachowicz, E. Jung-Palczewska).</p> <p>Literatura uzupełniająca:</p> <p>Starożytność:</p> <p>Albert K., O platońskim pojęciu filozofii; Gogon O., Główne problemy filozofii starożytnej; Hadot P., Czym jest filozofia starożytna; Hadot P., Filozofia jako ćwiczenie duchowe; Krokiewicz A., Studia orfickie, moralność Homera i etyka Hezjoda; Jaeger W., Paideia; Kubiak Z., Literatura Greków i Rzymian; Kubiak Z., Mitologia Greków i Rzymian; Lloyd G. E. R., Nauka grecka, t. I i II; Lengauer W., Religijność starożytnych Greków; Vernant J. P., Źródła myśli greckiej;</p> <p>Średniowiecze:</p>

	<p>Crombie A. C., Nauka średniowieczna i początki nauki nowożytnej; Dawson Ch., Szkice o kulturze średniowiecznej; Domański J., Metamorfozy pojęcia filozofii; Genicot L., Powstaje nowy świat; Le Goff J., Kultura średniowiecznej Europy; Guriewicz A., Kategorie kultury średniowiecznej; Kelly J. N. D., Początki doktryny chrześcijańskiej; Louth A., Początki mistyki chrześcijańskiej; Quispel G., Gnoza; Świeżawski S., Człowiek średniowieczny.</p>
Limit miejsc w grupie	
Terminy odbywania zajęć	
Miejsce odbywania zajęć	